

**ETIČKI KODEKS KONZERVATORA-RESTAURATORA ECCO-a**  
**(Europske konfederacije konzervatorsko-restauratorskih udruga)**

(prihvaćen 7. ožujka 2003. u Bruxellesu)

**I. Temeljna načela primjene kodeksa**

Članak 1. Etički kodeks se sastoji od načela, obveza i pravila ponašanja kojih bi se u stručnoj praksi trebao pridržavati svaki konzervator-restaurator član organizacije udružene u ECCO.

Članak 2. Struka konzervatora- restauratora je djelatnost od javnog interesa i mora se odvijati uz poštivanje svih važećih nacionalnih i europskih zakona i sporazuma, posebice onih koji se bave ukradenom imovinom.

Članak 3. Konzervator-restaurator radi izravno na kulturnoj baštini i osobno je odgovoran vlasniku, baštini i društvu. Konzervator-restaurator treba raditi bez prijetnji svojoj slobodi i neovisnosti.

Konzervator-restaurator ima pravo, bez obzira na okolnosti, odbiti bilo koji zahtjev za koji vjeruje da je u suprotnosti s odredbama i duhom ovog Kodeksa.

Konzervator-restaurator ima pravo očekivati da mu vlasnik ili skrbnik da sve relevantne informacije koje se tiču konzervatorsko-restauratorskog projekta (bilo koje veličine).

Članak 4. Nepridržavanje načela, obveza i zabrana iz Kodeksa neprofesionalno je djelovanje i škodi reputaciji struke. Odgovornost je svakog nacionalnog strukovnog tijela osigurati da njegovi članovi rade u skladu s duhom i slovom Kodeksa, te reagirati u slučaju njegova dokazanog kršenja.

**II. Obveze spram kulturne baštine**

Članak 5. Konzervator-restaurator će poštivati estetsko, povijesno i duhovno značenje i fizički integritet kulturne baštine koja mu je povjerena.

Članak 6. Dok radi na očuvanju kulturne baštine, konzervator-restaurator u suradnji s drugim stručnim kolegama involviranim s kulturnom baštinom, treba uzeti u obzir potrebe njezine društvene uporabe.

Članak 7. Konzervator-restaurator mora raditi po najvišim standardima, neovisno o bilo čijem mišljenju o tržišnoj vrijednosti kulturne baštine. Iako okolnosti mogu limitirati obim intervencije konzervatora-restauratora, respekt spram Kodeksa ne bi trebao biti kompromitiran.

Članak 8. Konzervator-restaurator treba razmotriti sve aspekte preventivnog konzerviranja prije

fizičkog rada na kulturnoj baštini i trebao bi limitirati tretman samo na ono što je neophodno.

Članak 9. Konzervator-restaurator se treba koristiti samo onom opremom, materijalima i postupcima koji prema spoznajama dostupnim u tom trenutku ne bi trebali interferirati, ako je to ikako moguće, s bilo kojim budućim proučavanjem, tretmanom i analizama. Također, trebaju biti kompatibilni s materijalima kulturne baštine i trebaju biti, koliko god je to moguće, što lakše i cjelovitije reverzibilni.

Članak 10. Konzervatorsko-restauratorski tretman kulturne baštine treba biti dokumentiran pisanim i slikovnim zapisima dijagnostičkog istraživanja, bilo koje konzervatorsko restauratorske intervencije i drugih relevantnih informacija. U izvještaj treba, također, upisati imena onih koji su odradili posao.

Članak 11. Konzervator-restaurator smije poduzimati samo onaj posao za provedbu kojeg je kompetentan. Konzervator-restaurator ne smije niti početi niti nastaviti tretman koji nije u najboljem interesu kulturne baštine.

Članak 12. Konzervator-restaurator se mora usavršavati usvajajući nova znanja i vještine sa stalnim ciljem poboljšavanja kvalitete svog profesionalnog rada.

Članak 13. Ondje gdje je neophodno ili ondje gdje je prikladno, konzervator-restaurator treba surađivati s drugim stručnjacima i u potpunosti razmjenjivati informacije s njima.

Članak 14. U bilo kojoj izvanrednoj situaciji u kojoj je kulturna baština izravno ugrožena, konzervator-restaurator, neovisno o svojoj užoj specijalizaciji, treba pružiti svu moguću pomoć.

Članak 15. Konzervator-restaurator ne bi trebao uklanjati materijal s kulturne baštine osim ukoliko to nije neophodno za njeno očuvanje ili zato što bitno interferira sa njenom povijesnom i estetskom vrijednošću. Materijale koje se ukloni treba konzervirati, ako je moguće, a postupak u cijelosti dokumentirati.

Članak 16. Kad je društvena uporaba kulturne baštine nekompatibilna s njezinim očuvanjem, konzervator-restaurator treba raspraviti s vlasnikom ili zakonitim skrbnikom bi li izrada kopije predmeta /objekta bila odgovarajuće kompromisno rješenje. Konzervator-restaurator treba preporučiti odgovarajući postupak reproduciranja u svrhu izbjegavanja oštećenja originala.

### **III. Obveze spram vlasnika ili zakonitog skrbnika**

Članak 17. Konzervator-restaurator treba u cijelosti izvijestiti vlasnika o svim aktivnostima koje su potrebne i definirati najprikladniji način trajnog održavanja.

Članak 18. Konzervator-restaurator je vezan profesionalnim povjerenjem. U namjeri da napravi

referencu na neki dio kulturne baštine kojeg se može identificirati, treba dobiti pristanak vlasnika ili zakonitog skrbnika.

Članak 19. Konzervator-restaurator nikada ne bi smio pomagati nedopuštenoj trgovini kulturnom baštinom i mora joj se aktivno suprotstavljati. Kada je zakonito vlasništvo sporno, konzervator-restaurator mora provjeriti sve raspoložive izvore informacija prije nego što poduzme ikakvu radnju.

#### **IV. Obveze spram kolega i struke**

Članak 20. Konzervator-restaurator mora održavati duh poštovanja spram integriteta i digniteta kolega, konzervatorsko-restauratorske struke i srodnih struka i stručnjaka.

Članak 21. Konzervator-restaurator bi trebao u granicama svog znanja, kompetentnosti, vremena i tehničkih sredstava sudjelovati u osposobljavanju stažista i pomoćnika.

Konzervator-restaurator je odgovoran za nadzor radova koji su povjereni njegovim stažistima ili pomoćnicima i nosi krajnju odgovornost za radove koji se provode pod njegovim nadzorom. Mora održavati duh poštovanja i integriteta spram tih kolega.

Članak 22. Kada su radovi (u cijelosti ili djelomično) pod ugovorom prepušteni drugom konzervatoru-restauratoru iz bilo kojeg razloga, vlasnik ili skrbnik mora biti informiran. Konzervator-restaurator koji je prvi nositelj ugovora odgovoran je za radove, osim u slučaju prethodnog sporazuma koji definira suprotno.

Članak 23. Konzervator-restaurator mora pridonositi razvoju svoje struke razmjenjujući iskustva i informacije.

Članak 24. Konzervator-restaurator treba promovirati dublje razumijevanje struke i jačati svijest o konzerviranju-restauriranju među drugim stručnjacima i u javnosti.

Članak 25. Konzervatorsko-restauratorske zabilješke za koje je odgovoran konzervator-restaurator, njegovo su intelektualno vlasništvo (podliježu uvjetima ugovora ili zaposlenja). Ima pravo biti imenovan autorom djela.

Članak 26. Trgovanje kulturnom baštinom nije kompatibilno s poslom konzervatora-restauratora.

Članak 27. Kada profesionalni konzervator-restaurator preuzima radove koji su izvan djelokruga konzerviranja-restauriranja, mora biti siguran da nije u sukobu s ovim Kodeksom.

Članak 28. Da bi očuvao dignitet i kredibilitet struke, konzervator-restaurator se treba služiti samo

prikladnim i informativnim oblicima publiciteta svog rada. Osobita pozornost treba biti usmjerena na informacijsku tehnologiju (IT) kako bi se izbjeglo širenje neodgovarajućih informacija, informacija koje navode na krivi put, te nezakonitih ili neovlaštenih informacija.

(Tekst je uz odobrenje autora preuzet iz knjige Denisa Vokića **Smjernice konzervatorsko restauratorskog rada**, Dubrovnik-Zagreb 2007. )